

ΚΑΤΡΑΚΥΛΙΣΜΑ (*)

Διαβάζω με τόν τίτλο αυτό ένα χρονογράφημα στην «Ακρόπολη» της 21 Οκτ. Τάχει ο χρονογράφος με κάτι ποιήματα που δημοσιεύτηκαν στο «Νουμά» και ξεσηκώνει μερικά κομμάτια τους, για να μας δείξει τη διανοητική και τη γλωσσική τους ακαταστασία και παραξενιά και, ο φίλος της δημοτικής, όπως διατείνεται πως είναι, φανερώσει την αγανάκτησή του για τα τέτα μωρολογήματα, που θα τα φορτώνη ο κόσμος στη ράχη της δημοτικής, και ξεφωνίζει τελειώνοντας «Αλλά επί τέλους, κύριοι.....», βέβαια για να δείξω πως σώθηκε πειχά ή υπομονή του και να συστήση προσοχή.

Τόν πόνο και την αγανάκτηση αυτή τα δικαιολογώ, γιατί ξέρω πως μερικών έγκεφάλων παράξενα προϊόντα γίνονται αιτία να σέρνεται στη λάσπη και να ποδοπατιέται ή εθνική μας γλώσσα από κάτι καλοθελητάδες ή από τὸ ἀνίδεο κι ἀσυλλόγιστο πλήθος.

Τὸ ἀσυλλόγιστο πλήθος μ' ἀρχηγὸ τὸ Μιστριώτη μεταχειρίζεται τὴν ἀκόλουθη λογική: Ὁ Α ἢ ὁ Β γράφει ἀνοησίες ἢ μεταχειρίζεται λέξεις πού δὲν τὶς ξέρουμε ἢ πού δὲ μᾶς ἀρέσουν. Ἀλλὰ ὁ Α ἢ ὁ Β κηρύχνει πὼς εἶναι φίλος τῆς δημοτικῆς. Κρέμασμα λοιπὸν τῆ δημοτικῆ! Δηλ. τοῦ φταίει ὁ γάιδαρος καὶ δέρνει τὸ σαμάρι... Καὶ γι αὐτὸ ἔχει δίκιο ὁ χρονογράφος μᾶς νάγαναχτῆ, ἔταν παρέχεται τροφή γιὰ τὴν ἀλογία τοῦ μιστριώτικου πλήθους.

Ὅτι ἐκεῖνο πού φοβᾶται εἶναι ἡ λογικὴ τοῦ πλήθους, καὶ ὅτι ἐπομένως ἀναγνωρίζει τὴ στραβάδα τῆς λογικῆς αὐτῆς, εἶναι φανερό, γιατί ἀλλοιῶς, ἂν δηλ. εἶχε τὴν ἰδέα πὼς τὸ πλήθος κρίνει σωστὰ καὶ βάζει τὸ κάθε πρᾶμα στὴ θέση του, δὲ θὰ φοβοῦτανε μήπως πάθῃ τίποτα ἡ δημοτικὴ με ἐσοδῆποτε ἀνοησίες πνευματικῆς καὶ γλωσσικῆς καὶ ἂν δημοσίευε ὁ «Νουμάς» ἢ ἔποιε ἄλλο περιοδικὸ καὶ δὲ θὰ εἶχε λόγο ἢ αγανάκτησή του.

Ἄς δοῦμε τώρα, πὼς λογικεύεται ὁ ἴδιος.

Τὰ ποιήματα πού τονὲ χόλιασαν δὲν τὰ διάβασα καὶ γι αὐτὸ δὲν ξέρω, ἂν τὰ κρίνει δίκια ἢ ἀδίκια. Κι ἀπὸ τὰ κομμάτια πού ξεσηκώνει δὲν μπορῶ νὰ μορφώσω γνώμη, πρῶτο γιατί εἶναι μικρά, καὶ δεύτερο γιατί, μοῦ φαίνεται, κι ὁ τυπογράφος ἄθελά του συντέλεσε νὰ παραμορφωθοῦνε. Παραδέχομαι ἔμως

γιὰ σωστὴ τὴν κρίση του. Ὁ ποιητῆς, λέει, τοῦ «Νουμά» μᾶς παρουσιάζει «πνευματικὰ κατρακυλίσματα καὶ γλωσσικὰ ἐκτρώματα ἀηδῆ». Πολὺ καλὰ. Ὅστερ' ἀπ' αὐτό, ὁ κοινότατος νοῦς, πού βλέπω στὸ προηγούμενο φύλλο τῆς «Ακρόπολης» νὰ μᾶς τὸν εὐχεται ὁ Γερμανὸς ὕδραυλικὸς Ἑρτζμπεργ, μού φαίνεται πὼς θὰ ἔκανε τὸν ἀκόλουθο συλλογισμό: Οἱ πνευματικῆς καὶ γλωσσικῆς ἀνοησίες πρέπει νὰ χτυπιοῦνται, γιατί δηλητηριάζουν. Τὰ ποιήματα τοῦ Α περιέχουν τέτοιες ἀνοησίες. Λοιπὸν τὰ ποιήματα τοῦ Α (ἢ τὸ πολὺ πολὺ κι ὁ ἴδιος ὁ Α, ἂν ὑπάρχουν κι ἄλλοι λόγοι) πρέπει νὰ χτυπηθοῦν.

Κατὰ τὴν κοινὴ λοιπὸν λογικὴ δὲν εἶχε νὰ κἀνη τίποτ' ἄλλο ὁ χρονογράφος μᾶς παρὰ νὰ χτυπήσῃ τὰ ποιήματα πού δὲν τοῦ ἀρέσαν ἢ ἔστω καὶ τὸν ποιητῆ καὶ νὰ διδάξῃ τὸ πλήθος ὅτι οἱ ἀνοησίες αὐτῆς δὲν ἔχουν καμμιά σκέση μετ' τὴ δημοτικὴ.

Αὐτὸς ἔμως συλλογίστηκε ὡς ἐξῆς: **Τ' ἀνόητα δημοσιεύματα βλάπτουν τὸν ἀγῶνα τῆς δημοτικῆς καὶ πρέπει νὰ χτυπιοῦνται. Ὁ Α δημοσιεύει ἀνόητα πράματα. Συμπέρασμα: Κατακεφαλιάς à la Καραγιούζη κατὰ τοῦ Ψυχάρη καὶ τοῦ Πάλλη.**

Τὸ συμπέρασμα ἔμως τὸ δικό μου εἶναι ὅτι ὁ ἐπικριτῆς ἀκολουθεῖ λογικὴ (ἀλογία δηλ.) χειρότερη ἀπ' τὴ λογικὴ τοῦ Μιστριώτικου πλήθους. Μολαταῦτα ἀπὸ συγκατάβαση ἄς τὸν βάλουμε πλάγι μετ' τὸ Μιστριώτη, ἄς τὸν ποῦμε κατὰ τὴ δικὴ του φράση «Μιστριώτη τῆς δημοτικῆς», ἀφοῦ τὴν ἀγαπάει, λέει, τὴ δημοτικὴ.

Καὶ γιὰ νὰ κατρακυλίσω στὸ συμπέρασμά μου, ἀφοῦ καὶ τὸ δικό μου ἄρθρο ἐπιγράφεται κατρακυλισμα, συλλογιέμαι καὶ τὰκόλουθα: Ἄν ὁ χρονογράφος τῆς «Ακρόπολης» δὲν ὑποκρίνεται, δηλ. ἂν συλλογιέται πραγματικὰ ἔτσι ὅπως γράφει, τότε, καθὼς εἶπα, τοῦ εἶναι συγκατάβαση ἀκόμη καὶ ὁ χαρακτηρισμὸς «Μιστριώτης τῆς δημοτικῆς». Νάντιτάξῃ ὅτι χτυπάει τὸν Ψυχάρη καὶ τὸν Πάλλη, γιατί τοὺς νομίζει αἰτίους τῆς ἀνοησίας τοῦ Α, δὲν μπορεῖ. Πρέπει νὰ δείξῃ πρῶτα τίποτα μεγάλα καὶ τρανὰ «πνευματικὰ κατρακυλίσματα καὶ γλωσσικὰ ἐκτρώματα ἀηδῆ» τοῦ Ψυχάρη καὶ τοῦ Πάλλη καὶ νὰ ποδοδείξῃ με ποιὸν τρόπο αὐτὰ εἶναι τὰ πραγματικὰ αἷτια τῶν ἀνοησιῶν τοῦ Α. Οἱ δυὸ λέξεις πού παραθέτει, «Πάσκατα» καὶ «καταπότια» δὲ μᾶς δείχνουν τίποτα, καὶ γιὰ τὴν πρώτη ἀμφιβάλλω πολὺ ἂν τὴν ἔγραψε ὁ ἕνας ἢ ὁ ἄλλος· ἐγὼ δὲν τὴν ἀπάντησα σὲ ὅσα δικά τους διάβασα. Τὸ «καταπότι» τὸ μεταχειρίζεται ὁ Πάλλης, ἀλλὰ δὲν εἶναι δικὴ του λέξη, εἶναι ἑλληνικὴ, καὶ, ἂν τυχὸν ἔχῃ ἀδικο νὰ τὴ μεταχειρίζεται μετ' τὴ σημασία πού τῆς δίνει—πρᾶμα συ-

(*) ΣΗΜ. ΤΟΥ ΝΟΥΜΑ. Τὸ λάβαμε τὴν περασμένη βδομάδα μὰ δὲν εἶχαμε τόπο νὰ τὸ δημοσιεύουμε.

ζητήσιμο—, ένας που σέβεται όχι τον Πάλλη, αλλά τον ίδιο τον εαυτό του, ποτέ δε θα πετροβολήσει τον Πάλλη μ' ένα «καταπότι». Έξον πειά αν παίζουμε το τόπι.

Αφού λοιπόν χωρίς ναποδείξει την ένοχή τους βρίζει τον Ψυχάρη και την Πάλλη, θα πη ότι τους νομίζει έτσι «απ' το Θεό» αιτίους κάθε διανοητικής παράκρουσης που παρουσιάζεται στο Ρωμαϊκό. Και λοιπόν έχει προλήψεις αυτές κύστερα τις προλήψεις του αυτές τις σκορπίζει άπλόχερα και από τρίποδος, να τις χάψη ο κόσμος ο έλληνικός και να τριποδίση σαν το γέρο το μυαλό του η και να τετραποδίση σαν το μωρό παιδί. Έθνική εκδούλευση κι αυτή, όπως είναι Έθνική και του Μιστριώτη.

Αν πάλι υποθέσουμε πως υποκρίνεται σε δσα γράφει, πως ενφ δεν έχει σε κακήν υπόληψη τους ανθρώπους που βρίζει, τους τσαλαπατάει από κάπιο πάθος που τους έχει η από ύστεροβουλία νάρεση σ' άλλους η για την έρμη πεντάρα, που τη δίνει ο κόσμος εύκολότερα όταν βρίζονται μερικά πρόσωπα δίκια η άδικα, τότε η πράξη του, μου φαίνεται, πρέπει να χαρακτηριστή ως συκοφαντία, ήθικη δολοφονία, αναντρία, ανηθικότητα η κακοήθεια και τὰ τέτια. Ας διαλέξη. Κι ακόμη ως μās πη, αν θέλη, τί χαρακτήρες κι ανδρισμό και λούτερο νού μπορούμε να ελπίζουμε απ' αυτό το Έθνος, αφού οι νεώτεροι και πειδ φωτισμένοι τάχατες δημοσιογράφοι του το διδάσκουνε μ' αυτό τον τρόπο...

Ότε με την υπόθεση ότι έγραφε δσα έγραφε έτσι αφήφιστα, για να γίνη κουθέντα και χρονογράφημα, στέκεται καλά ο φίλος μας. Γιατί και τότε κοντά στην πρόληψή του η στην κακοήθειά του θα σύρη μαζί και την κατηγορία της ασυλλόγιστης φλυαρίας, θα χαρακτηριστή έμπορος κακοήθικης φλυαρίας. Και φανταστήτε, ένας τέτιος ανεμόμυλος πάλι, να είναι δάσκαλος της κοινωνίας και να μαγαρίζη όλα τὰ ζητήματα. Θές γλωσσικό ζήτημα, θές φιλολογία, θές σοσιαλισμό, θές θρησκεία, δ,τι θές. Αέν περιορίζονται τουλάχιστο οι τέτιοι στα «Πίκ-νικ της Βουλής» και στον «Τσάκιτζη»;

Για να τελειώνω άφίνω άσχολίαστο το θράσος του ανθρώπου που, ενφ ξεφουρνίζει τις άηδέστατες αυτές γλωσσικές σαλάτες : «έπήραμε από ελα... ως ελων έντων των ίδιων... διοργανοί προπαγάνδαν... συμμουρλαίνεται... να παθαίνη φάρσες παρομοίας... κατατροπωθέντος του Μιστριώτου ύφ' ελου... παλουκώνοντες και τσακίζοντες και θραύοντες... μās την έβγάλανε και παλαδη κτλ.» ξεφωνίζει σύγχρονα πως είναι φίλος της δημοτικής!

Πως κατρακυλούν άλήθεια μερικοί...

ΝΕΟΣ ΟΔΥΣΣΕΑΣ

Τράβα καράφι στ' άνοιχτά και τις Σειρήνες δέξου
Γλυκόφωνες, λαμπρόστιθες στα ξάρτια σου ν' άράξουν.
Κι άφίστε με στην κουπαστή, συντρόφοι μου, να βλέπω.
Θέλω τ' αττιά μου δάνοιχτα κ' ελεύτερα τα χέρια.

Τράβα καράφι κ' είμαι εγώ που τρικυμιές χαλιόστρες
Έδιάρηκα και ξέφυγα του χάρου το πελέκι.
Και τις Σειρήνες άψηφώ, ποθώ να τις άκούσω
Κι' ως μου συντάζουν θάνατο με χαμογέλιο πλάνο.

Τούτο το χάρο νικητής εγώ αν τον δρωσκελίσω,
Γερό καράφι μου, άπλωνε περήφανα πανιά
Και τράβα όμπρός πλανώστηθο και μη ζητῆς ν' άράξης
Γιατί για σέ δε βρίσκεται ισάξια άργογαλιά.

ΚΛΕΑΡΕΤΗ ΔΙΠΛΑ

ΣΕ ΦΥΛΛΟ ΧΥΝΟΠΩΡΟΥ

Έσένα δε σέγκρέμισαν βορριάς κι άνεμοζάλη
ένα γοργόφερο πουλι που ήρθε να τραγουδήση
σέσειξε κ' είνιάρηκες μ' άνάλαφο έναν ήχο
σά νύσουν άναστειαγμός στού τραγουδιού το στίχο.
Εύτυχιμένο δυό φορές του χυνοπώρου φύλλο
που πέφτοντας δε σύρθηκες στο χώμα, μόν' σε πήρε
στο διάβα του πονετικό τρεχούμενο νεράκι
μαννούλας κλάμ' άσώπαστο κι όλο για σένα δάκρυ
και σε γοργοταξίδεψε του τάφου σου ως την άκρη.

X. ΒΑΡΛΕΝΤΗΣ

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

ΙΔΑ — «Όσοι ζωντανοί» δρ. 2 (για το έξωτερικό φρ. 2,25).

Γ. Ν. ΑΒΑΖΟΥ (Judas Errant) «'Αγκάθια και τριτόλοιο» δρ. 1 (για το έξωτερικό φρ. 1,25).

OSCAR WILDE — «DE PROFUNDIS» μετάφρ.
'Αλεξ. Μαρπουτζόγλου δρ. 2 (για το έξωτερικό φρ. 2,25).

VERNON LEE — «'Η Άρειάδνη στη Μίν-
τουα», δράμα σε πέντε πράξεις (μετάφραση
Στέφ. Πάργα) δρ. 1 (για το έξωτερ. φρ. 1,25).

ΑΥΡΑΣ ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΥ «'Η μουσική δια
των αιώνων» λερ. 50.